

I telefonen finns hela människan

16 06 13

Om man bor i ett litet samhälle i avfolkningsbygd som jag – i småländska Virserum – finns de alltid där. Ibland är de många, ibland är de färre. Ofta utgör de majoriten av medresenärerna i bussen, de är en viktig kundkrets för den lokala kollektivtrafiken. Man kan följa tillståndet i världen, var konflikterna är som värst, bara genom att studera klädsel och hudfärg. För, de kommer i vågor.

De är främlingar. De ser annorlunda ut. Till vardags kallar vi dem flyktingar. Men framförallt är de främlingar. Det skiftar varifrån de kommer och vilka de är. En del blir hemskickade, en del får uppehållstillstånd. Nästan ingen stannar kvar i våra samhällen. Vi hade ju behövt nya människor.

Vi vet inget om dem. Jag vet inget om dem.

Ibland verkar det som om flyktingskapet är en fullständig och slutgiltig mänsklig identitet. Yrke: flykting. Mänsklig egenskap: Flykting. Och även om miljontals palestinier bor i det som kallas flyktingläger sedan 1948, tror och hoppas de flesta flyktingar att flykten ska vara något tillfälligt övergående, ett interregnum mellan ett liv och ett annat men med samma individ i centrum.

Alla har de en smartphone

Vi vill att det ska vara synd om dem och de ska vara fattiga. Men alla har de en smartphone. Med en smartphone kan man ta bilder. Med sina smartphones har de tagit bilder. Har de bilder hemifrån, har de bilder från resan, har de bilder av Sverige, av oss? Vad är så speciellt i Sverige att det är värt att fotografera? Tre olika berättelser gömmer sig i telefonen; den jag var, flykten, dit jag kommit.

I avfolkningsbygd, vilken enorm mängd dokumentation av bondeliv och odlingskap och bruksmiljöer har vi inte. Men all denna mänskliga erfarenhet, vem dokumenterar den?

Innan och under min tid som konstnärlig ledare och chef för Virserums Konsthall har jag arbetat med etnologiska konstprojekt, med avsikt att noggrant registrera stort och smått (det hör ihop) för att försöka ge en så rik bild av vanliga människors liv som möjligt. Efter att ha fokuserat på LO-kollektivet (Händer), skogens människor (Skogens människor) och unga män (JAG), vill jag nu som konstnär och producent lyssna på de människor som kommer hit för att få ett bättre liv. Jag är framförallt själv nyfiken, men i det stora perspektivet vill jag bidra till att göra främlingen till människa och skapa möten. Vilket är svårt, vår vilja och vår förmåga att se och lyssna på andra, är begränsad. Vi har redan så mycket för oss...

Jag tror att jag som konstnär har en speciell sorts blick för det signifikanta i människors liv.

Vad har de i telefonen? – en process

Min tanke är att besöka flyktingförläggningar över hela Sverige. Det är tvunget att ha en lokal partner, exempelvis den lokala Röda Korsföreningen. Rödakorsarna representerar godheten och öppenheten i dessa samhällen, det har jag lärt mig från Virserum. Andra samarbetspartners är möjliga som Svenska Kyrkan, eller studieförbunden som har mycket verksamhet på förläggningarna.

Avsikten är i första hand att samla in de bilder som finns i telefonerna. Men när man gör det, vill man ju gärna veta vad de utvalda bilderna föreställer. Och då måste man ju prata med varandra. Det ena brukar ge det andra. Så får jag på ett naturligt sätt berättelser.

Dokumentationsarbetet blir en process, som i sig kan skildras i media och på nätet via bilder och texter. Under processen utvecklas idéer om det fortsatta och om slututställningen. Jag har tid att arbeta med varje förläggningssort ungefär en månad, även om jag inte kan vara på plats hela den tiden. Varje dokumentationsomgång avslutas med en mindre utställning öppen för lokalbefolkningen – i hembygdsgården, i kyrkan, på förläggningen, på biblioteket eller exempelvis på Folkets Hus. I sig också ett mediatillfälle. Frågan är hur processen leder till ännu fler möten? *Arbetet lokalt kan skalas upp med ytterligare aktiviteter av samarbetande institution.*

När dokumentationsarbetet är klart används materialet till en större vandringsutställning som tunerar runt till de deltagande museerna – med foton, berättelser och konstnärlig gestaltning, också en katalog produceras. Dessutom kommer ett spektakulärt bildspel avsett för offentliga platser som exempelvis torg, att tas fram.

I korthet

- Deltagande museer: Malmö museer, Kalmar läns museum, Kulturparken Småland (Växjö), Jönköpings läns museum, Arbetets museum (Norrköping), Örebro läns museum, Upplandsmuseet, Gotlands museum.
- 100-200 informanter
- En mindre utställning per förläggningssort
- En stor slututställning som besöker de deltagande museerna: 75-150 000 besökare
- Media: 75-100 inslag
- Katalog: fyrfärg 150-200 sidor
- Ett spektakulärt bildspel för utomhusbruk
- Produktion/Dokumentation: augusti 2016-feb 2017
- Slutproduktion utställning och katalog: feb-maj 2017
- Turné slututställning: juni 2017-
- Producent/konstnär: Henrik Teleman
- Samarbetspartners: Röda korsets lokalföreningar, Svenska kyrkan, Folkets Hus, mfl
- Huvudmän: Kalmar läns museum, Folkets Konsthall ideell förening

Henrik Teleman
Västrahult
570 80 Virserum
0495/305 62
070/5710592
henrik.teleman@tyfonmail.se